

**PREZES
URZĘDU OCHRONY**

Konkurencji i Konsumentów

Delegatura we Wrocławiu

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-15/08/ZK

Wrocław, 6 października 2008 r.

DECYZJA RWR 45/2008

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **International Sporting Travel Polska sp. z o.o. w Zielonej Górze**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zamieszczenie przez ww. przedsiębiorcę we wzorcu umownym p.n. „Karta zapisu & druk polowania” następujących zapisów:

- Tytuł Zmiany pobytu: „(...) Jeśli z jakiegoś powodu klient opuści łowisko wcześniej, koszty za niewykorzystane dni nie zostaną mu zwrócone.(...)”;
- Tytuł Koszty anulacji: „W przypadku rezygnacji każdy z zainteresowanych uczestników zostanie obciążony następującymi kosztami: gdy anulacja nastąpi od 60 do 30 dni przed wyjazdem – 20% równowartości ceny podróży, między 30 a 21 dni – 60%, mniej niż 20 dni – 90% .”

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone;

i nakazuje się zaniechania jej stosowania.

II. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7

rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **International Sporting Travel Polska sp. z o.o. w Zielonej Górze**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów** brak zamieszczania w umowach z konsumentami informacji na temat:

- numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);
- terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 7b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);
- zakresu ubezpieczenia turystów, nazwy i adresu ubezpieczyciela co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o usługach turystycznych (Dz.U. nr 133, poz. 884 z późn. zm.);

i nakazuje się zaniechania jej stosowania.

III. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **nakłada się na International Sporting Travel Polska sp. z o.o. w Zielonej Górze, karę pieniężną w wysokości 17.479 zł (słownie: siedemnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt dziewięć złotych), płatną do budżetu państwa.**

UZASADNIENIE

W związku z działaniami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [zw. dalej także Prezesem Urzędu] związanymi z kontrolą wzorców umownych stosowanych przez przedsiębiorców świadczących usługi w zakresie organizowania usług turystycznych, wrocławska Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadziła czynności kontrolne dotyczące działalności International Sporting Travel Polska z siedzibą w Zielonej Górze [zw. dalej także IST sp. z o.o.]. Prezes Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalił, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

(dowód: akta sprawy RWR 402-1/08/KK/ZK)

W związku z tym - Postanowieniem nr 103/2008 z dnia 16 kwietnia 2008 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę IST sp. z o.o., praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) [zw. dalej także ustawą *o ochronie (...)*] polegającej na umieszczeniu w postanowieniach wzorca umownego pn. „*Karta zapisu & druk polowania*” [zw. dalej także Kartą], zapisów, które są zbieżne z wpisanymi do rejestru postanowieniami wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym stanowi art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* oraz naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez niezawieranie w umowach z konsumentami informacji na temat numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz zakresu ubezpieczenia turystów, nazwy i adresu ubezpieczyciela.
(dowód: karta 1-2)

Ponadto — zgodnie z punktem 2. Postanowienia nr 103/2008 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów materiały (29 kart) uzyskane w trakcie wymienionego wyżej postępowania wyjaśniającego (nr sygn. RWR 402-1/08/KK/ZK).
(dowód: karta 1-2)

W trakcie postępowania Spółka, działając przez ustanowionego w sprawie pełnomocnika, w piśmie z dnia 2 czerwca 2008r. odniosła się do zarzutów zawartych w Postanowieniu Nr 103/2008 wskazując, iż zobowiązuje się do niezwłocznego podjęcia działań, zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom, w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
(dowód: karta 37-43)

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Uczestnik postępowania:

— International Sporting Travel Polska sp. z o.o. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zielonej Górze, VIII Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS 0000193471 (rejestracji dokonano dnia 11 lutego 2004 r.) a przedmiotem jego działalności gospodarczej jest m.in. działalność związana z turystyką. W ramach tej działalności przedsiębiorca zawiera umowy w sprawie organizacji imprezy turystycznej z indywidualnymi klientami oraz posługuje się wzorcem umownym pod nazwą „*Karta zapisu & druk polowania*”.
(dowód: karta 5-8)

2. W ciągu 2008 r. w związku z prowadzoną działalnością w wyżej wymienionym zakresie IST sp. z o.o. wprowadziła do obrotu i stosuje wzorzec umowny pn. „*Karta zapisu & druk polowania*” który zawiera m.in. następujące zapisy:

- Tytuł Zmiany pobytu: „(...) Jeśli z jakiegoś powodu klient opuści łowisko wcześniej, koszty za niewykorzystane dni nie zostaną mu zwrócone.(...)”;
- Tytuł Koszty anulacji: „W przypadku rezygnacji każdy z zainteresowanych uczestników zostanie obciążony następującymi kosztami: gdy anulacja nastąpi od 60 do 30 dni przed

wyjazdem – 20% równowartości ceny podróży, między 30 a 21 dni – 60%, mniej niż 20 dni – 90% .”

Wzorzec ten nie zawiera informacji dotyczących numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminu zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz zakresu ubezpieczenia turystów, nazwy i adresu ubezpieczyciela (dowód: karta 22-23)

3. W Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone zamieszczono m.in. następujące klauzule:

- **358** „Nie wykorzystywanie któregokolwiek ze świadczenia zawartego w umowie z woli klienta nie upoważnia do zwrotu wpłaconej kwoty”;
- **359** „Organizator z uwagi na poniesione koszty ma prawo dokonania potrąceń z wniesionych przez klienta opłat, według poniższych zasad: b)10% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie do 44-31 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, c) 35% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 30-22 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, d) 50% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 21-15 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, e) 75% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 14-8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, f)100% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie krótszym niż 8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy.”;

4. W trakcie postępowania IST sp. z o.o. - w piśmie z dnia 2 czerwca 2008 r. wskazała, iż zobowiązuje się do niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom wskazanym w wydanym postanowieniu. Przedłożyła ponadto propozycję nowego wzorca umownego wskazując, iż jest gotowa wykonać wszelkie zalecenia w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości i dostosować treść stosowanych w obrocie z konsumentami wzorców umów do obowiązujących przepisów prawa w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z treści nowego wzorca umownego zostało usunięte zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie zamieszczone w tytule „Zmiany pobytu” a w miejsce postanowienia zamieszczonego w tytule „Koszty anulacji” zostało wprowadzone nowe w brzmieniu:

- „W przypadku rezygnacji, każdy z zainteresowanych uczestników zostanie obciążony kwotą, w wysokości poniesionych przez nas rzeczywistych kosztów i strat finansowych związanych z organizacją polowania.”

Nadto do nowego wzorca umownego dodano następujące postanowienia:

- „Uczestnik może bez naszej zgody przenieść na osobę spełniającą warunki udziału w polowaniu, wszystkie przysługujące mu z tytułu umowy uprawnienia, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki. Przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, jest wobec nas skuteczne, jeżeli uczestnik zawiadomi nas o tym, nie później niż 7 dni przed terminem rozpoczęcia polowania.”
- „Nasze ceny zawierają ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej na polowaniu w Polsce. Nasza firma ubezpieczona jest w „Concordia Polska” Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą w Poznaniu przy ul. Św. Michała 43, 61-119 Poznań. Zakresem ubezpieczenia uczestników objęte są szkody na mieniu lub na osobie, wyrządzone osobom trzecim w okresie ubezpieczenia, pozostające w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego na terenie RP, przy czym za czynności w życiu prywatnym

uważa się również uczestnictwo w polowaniu, organizowanym na ternie RP.” Ponadto IST sp. z o.o. wskazała, iż dokonała już zmian w stosowanym wzorcu umownym poprzez dodatkowe zamieszczenie zapisu, informującego o numerze jego wpisu do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Zapis ten został dodany w brzmieniu: „Wpis do Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystyki pod nr. 05625”. W pozostałym zakresie analizowany przez Prezesa Urzędu wzorzec umowy pozostawiła bez zmian.
(dowód: karta 37-42)

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy *o ochronie (...)* jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami IST sp. z o.o. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W ramach niniejszego postępowania postawiono przedsiębiorcy zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na zamieszczeniu we wzorcu umownym pn. „*Karta zapisu & druk polowania*” zapisów, które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „*Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.*”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „*Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...)*”.

Do stwierdzenia praktyki o której mowa w art. 24 ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę

naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. **Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ — 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie był zastosowane przy konkretnej umowie.** Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ *k.p.c.* rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 *k.p.c.* Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy **elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego**. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)*”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.ok.ik. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (..). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (..)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy wzorców umownych pn. „*Karta zapisu & druk polowania*” stosowanych przez IST sp. z o.o. przy zawieraniu umów o organizację imprezy turystycznej, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* pod pozycjami między innymi: 358 oraz 359.

W wyroku z dnia 10 listopada 2004r. (sygn. akt XVII Amc 80/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało

wpisane pod poz. 358 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Nie wykorzystywanie któregośkolwiek ze świadczenia zawartego w umowie z woli klienta nie upoważnia do zwrotu wpłaconej kwoty.” W uzasadnieniu przedmiotowego orzeczenia Sąd wskazał, iż omawiane postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę określoną w art. 385³ pkt 12 k.c. Pozbawia ono konsumenta prawa do zwrotu kwoty w przypadku nie wykorzystania z jego woli świadczenia objętego klauzulą i to niezależnie od przyczyn leżących po jego stronie, które taką sytuację spowodowały. Jednocześnie, powyższy zapis umożliwia przedsiębiorcy sprzedaż niewykorzystanego świadczenia innemu klientowi co niweluje powstanie po stronie biura podróży jakiegokolwiek szkody. Treść postanowienia zamieszczonego w Tytule „Zmiany pobytu” wzorca umownego stosowanego przez IST sp. z o.o. również przewiduje brak uprawnienia konsumenta do żądania zwrotu opłaty za niezrealizowane świadczenie – świadczenie główne. Postanowienie to nie różnicuje ponadto przyczyn, które spowodowały jego niewykorzystanie. Podnieść zatem można, iż w omawianym przypadku konsument jest pozbawiony prawa żądania zwrotu części poniesionych opłat zarówno w przypadku gdy dobrowolnie zrezygnował z dalszego pobytu w miejscu zorganizowania imprezy, jak również w sytuacji gdy doszło do tego na skutek zaistnienia okoliczności leżących w pełni po stronie IST sp. z o.o.. Podnieść przy tym należy, iż zgodnie z treścią art. 385³ pkt 12 k.c. w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Takim postanowieniem jest przedmiotowy zapis stosowany przez IST Sp. z o.o. Takie uregulowanie wzajemnych praw i obowiązków stron umowy jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumentów. Stosowanie przedmiotowej klauzuli może wywołać skutek podobny jak zastosowanie postanowienia zamieszczonego w rejestrze klauzul niedozwolonych pod nr. 358. Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

W wyroku z dnia 10 listopada 2004r. (sygn. akt XVII Amc 80/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 359 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Organizator z uwagi na poniesione koszty ma prawo dokonania potrąceń z wniesionych przez klienta opłat, według poniższych zasad: b) 10% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie do 44-31 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, c) 35% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 30-22 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, d) 50% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 21-15 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, e) 75% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 14-8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, f) 100% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie krótszym niż 8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy.” Pomocniczo wskazać można, iż w wyroku z dnia 14 grudnia 2006r. (sygn. akt XVII Amc 152/05) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie, które następnie zostało wpisane pod poz. 1054 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „W każdej innej sytuacji, potrącane są następujące kwoty od osoby: a/ 100 Euro potrącenia, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 60 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, b/ 20% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 59 do 30 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, c/ 30% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 29 do 22 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, d/ 50% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie od 21 do 15 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, e/ 75% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie

od 14 do 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, f/ 95% całkowitej wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie krótszym niż 7 dni przed datą rozpoczęcia imprezy nie mniej niż 100 Euro. W niniejszych przypadkach Sąd podnosił, iż powyższe postanowienia naruszają art. 385³ punkt 12, 16, 17 k.c. i art. 385¹§ 1 k.c. Wyłączają one bowiem obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z zawarcia lub wykonania umowy oraz nakładają na konsumenta, który nie wykonał zobowiązania obowiązek zapłaty rażąco wygórowanej kary umownej lub odstępnego. Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 395§2 k.c. w przypadku odstąpienia do umowy przez konsumenta przedsiębiorcy służyć winno prawo do zwrotu jedynie równowartości poniesionych nakładów bez dodatkowego wynagrodzenia. W tym wypadku procentowy wzrost należności nie podlegającej zwrotowi pozostaje w sprzeczności z unormowaniem art. 395§2 k.c. i prowadzi do przekonania, iż wysokość płaconej kwoty odszkodowania jest niewspółmierna do poniesionych nakładów i utraconych korzyści. Przedsiębiorca zachowuje bowiem w opisanym wyżej przypadku prawo do ponownego zawarcia umowy z innym klientem. Treść postanowienia zamieszczonego w Tytule „Koszty anulacji” wzorca umownego stosowanego przez IST sp. z o.o. również przewiduje po stronie konsumenta obowiązek zapłaty ryczałtowo określonej kwoty, jako odstępnego, na wypadek rezygnacji z wykonania zawartej umowy o świadczenie usług turystycznych. Podnieść należy, iż wysokość należnego odstępnego określona została w sposób oderwany od faktycznie poniesionej przez przedsiębiorcę szkody, co skutkować może uzyskaniem przez przedsiębiorcę nieuzasadnionych korzyści. W skrajnych wypadkach, to jest w przypadku rezygnacji konsumenta w terminie krótszym niż 20 dni przed rozpoczęciem podróży a następnie zawarcia umowy przez przedsiębiorcę z innym klientem, stosowanie przedmiotowego postanowienia, umożliwiłoby IST sp. z o.o. uzyskanie korzyści w wysokości zbliżonej do podwójnie należnej. Umieszczenie w Karcie przedmiotowego postanowienia świadczy o nadużywaniu przez przedsiębiorcę w stosunkach z konsumentami swej uprzywilejowanej pozycji, co należy ocenić jako działanie nierzetelne i naruszające interesy słabszej strony umowy. Podnieść także należy, iż Karta jak i pozostałe wzorce umowne stosowane przez IST sp. z o.o. nie przewidują analogicznego obowiązku zapłaty określonej kary umownej czy też odstępnego na wypadek braku realizacji umowy przez przedsiębiorcę. Zdaniem Prezesa Urzędu takie ukształtowanie wzajemnych praw i obowiązków stosunku pomiędzy stronami umowy stanowi próbę przerzucenia na konsumentów ryzyka prowadzonej działalności gospodarczej i rażąco narusza dobre obyczaje. Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, iż skutek stosowania przez IST sp. z o.o. zakwestionowanego postanowienia jest zatem identyczny ze skutkiem stosowania postanowienia wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 359. Tym samym, mimo różnic w sformułowaniu treści, należy stwierdzić tożsamość porównywanych powyżej zapisów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu uznał, iż kwestionowane a wskazane powyżej zapisy umowne mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- treść postanowienia zamieszczonego w tytule „Zmiany pobytu” wzorca umownego p.n. „Karta zapisu & druk polowania” w klauzuli z poz. 358;
- treść postanowienia zamieszczonego w tytule „Koszty anulacji” wzorca umownego p.n. „Karta zapisu & druk polowania” w klauzuli z poz. 359;

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ramach niniejszego postępowania postawiono nadto przedsiębiorcy zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Zarzut ten dotyczył braku zamieszczania w umowach z konsumentami informacji na temat numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o których mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych oraz zakresu ubezpieczenia turystów, nazwy i adresu ubezpieczyciela, co narusza obowiązek wynikający z art. 14 ust. 2 pkt 1, 7 i 7b ustawy o usługach turystycznych.

Jak już powyżej wskazano, zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jednocześnie według art. 24 ust. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy a w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Aby doszło do naruszenia ww. przepisów prawa muszą kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- określone działanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności oraz
- działanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Zamieszczenie we wzorcu umownym postanowień sprzecznych z przepisami ustaw, jak i zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji może zatem stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Przepis art. 14 ust. 2 pkt 1, 7 oraz 7b ustawy o usługach turystycznych nakłada na przedsiębiorców organizujących imprezy turystyczne obowiązek informowania konsumentów o posiadanym numerze wpisu do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, zakresie ubezpieczenia turystów, nazwie i adresie ubezpieczyciela oraz terminie zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków na wypadek cesji wierzytelności. Informacje te winny znaleźć się w treści umowy o świadczenie usług turystycznych. Nałożenie na przedsiębiorców obowiązku umieszczenia w zawieranych z konsumentami umowach ww. danych służy zapewnieniu konsumentom źródła wiedzy na temat wiarygodności swego kontrahenta, zakresu przysługującego mu ubezpieczenia a także podstawowych danych umożliwiających zgłaszanie ewentualnych zdarzeń wypadkowych oraz wynikających z nich roszczeń. Ponadto określenie terminu, do którego należy zawiadamiać przedsiębiorcę o dokonanym przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków wynikających z umowy o usługę turystyczną nie tylko umożliwia wypełnienie warunku skuteczności takiej czynności ale również spełnia rolę informacyjną dotyczącą przysługującego konsumentowi uprawnienia opisanego w art. 16 ustawy o usługach turystycznych. Zaniechanie przez IST sp. z o.o. umieszczenia w stosowanych wzorcach umownych przedmiotowych informacji pozbawiło konsumentów wiedzy koniecznej do ich prawidłowego, świadomego i czynnego uczestnictwa w rynku. Działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca w treści przepisów art. 14 ust. 2. pkt 1, 7 oraz 7b ustawy o usługach turystycznych zawarł przecież nakaz zamieszczania w umowach zawieranych z konsumentami określonych informacji. Złamanie tegoż nakazu naraża konsumentów nie tylko na niedogodności w realizowaniu swoich uprawnień ale także przyczynić się może do utrudnionego dochodzenia przez nich ewentualnych roszczeń a zatem skutkować w ich sferze ekonomicznej.

Zbiorowy interes konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa *o ochronie (...)* nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami IST sp. z o.o., jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nim umowę o świadczenie usług turystycznych.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy Karty są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, nadto, iż IST sp. z o.o. poprzez brak zamieszczania w umowach stosownych informacji uchybił obowiązkowi udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, to posługiwanie się tak skonstruowanym wzorcem w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)*, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24.

W toku postępowania IST sp. z o.o. zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom poprzez zmianę oraz uchylenie postanowień wzorców umownych, naruszających przepisy art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)* oraz ich uzupełnienie o stosowne informacje wymagane przepisami ustawy o usługach turystycznych a także przedstawił projekt tych zmian, powołując się jednocześnie na art. 28 ustawy *o ochronie (...)*, zgodnie z którym, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Podkreślić należy, iż przepis art. 28 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* wyraźnie wskazuje, iż wydanie decyzji w trybie w nim określonym, nawet w przypadku zaistnienia opisanych w nim przesłanek, jest w każdym wypadku fakultatywne. Tak bowiem, po jego myśli, Prezes Urzędu może, lecz nie musi, w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę obowiązek wykonania określonych zobowiązań. W niniejszej sprawie Prezes Urzędu uznał, iż uwzględnienie złożonego przez IST sp. z o.o. wniosku byłoby nieuzasadnione. Wskazać bowiem należy, iż rynek organizowania usług turystycznych na którym działa przedsiębiorca był już wielokrotnie przedmiotem badań Prezesa Urzędu. Wyniki

podejmowanych działań były przekazywane opinii publicznej i stowarzyszeniom organizatorów turystyki. W ich trakcie stwierdzano liczne uchybienia, które skutkowały między innymi zamieszczeniem w Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone wielu klauzul niedozwolonych. Podnieść należy, iż przedmiotowy Rejestr jest jawny, dostęp do niego zapewniony jest nie tylko konsumentom ale także przedsiębiorcom, na których, z uwagi na profesjonalny charakter prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, ciąży szczególnie obowiązek przestrzegania obowiązującego prawa. Obowiązek ten rozciąga się również na konieczność informowania poszczególnych konsumentów o przysługujących im prawach oraz innych okolicznościach, wtedy gdy jest to wymagane ustawą szczególną, w tym wypadku ustawą o usługach turystycznych. Wskazać również trzeba, iż umieszczenie w Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone określonego postanowienia służyć ma nie tylko jego usunięciu z obrotu ale także uchronić konsumentów przed narażaniem na takie postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Stosowanie przez IST sp. z o.o. praktyk opisanych w treści niniejszej decyzji nie tylko bezsprzecznie narusza przepisy ustawy o ochronie (...) ale także świadczy o bagatelizowaniu dotychczasowych działań podejmowanych przez Prezesa Urzędu a ukierunkowanych na realizację celu zapisanego w treści art. 1 tej ustawy o ochronie czyli podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów konsumentów. W uznaniu Prezesa Urzędu nie jest w takiej sytuacji, to jest przy zaistniałym już poważnym naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów, zasadnym uwzględnianie wniosku przedsiębiorcy o zastosowanie przepisu art. 28 ww. ustawy.

Prezes Urzędu nie uznał również, iż IST sp. z o.o. zaniechała stosowania praktyki polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na temat numeru wpisu przedsiębiorcy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych (art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy o usługach turystycznych). W piśmie z dnia 2 czerwca 2008 roku przedsiębiorca wskazywał, iż do obrotu wprowadził uzupełniony w tym zakresie wzorzec umowny. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z art. 27 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie (...) ciężar udowodnienia okoliczności, iż przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów spoczywa na tymże przedsiębiorcy. Stanowi to konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności, o której mowa w przedmiotowym przepisie. Dla udowodnienia zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania danej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie jest wystarczające przedłożenie nowego wzorca umownego. Konieczne jest bowiem udowodnienie, iż przedsiębiorca zarówno nie stosuje tegoż wzorca przy nowo podpisywanych umowach, jak i tego, iż dokonał odpowiednich zmian w aktualnie obowiązujących umowach. IST sp. z o.o. w toku prowadzenia niniejszego postępowania administracyjnego nie wykazała powyższych okoliczności przedstawiając chociażby aneksy do zawartych już umów.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I i II sentencji.

Zgodnie z art.106 ust.1 pkt.4 ustawy *o ochronie (...)*, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 .

Z treści przepisu wynika, iż ww. kara ma charakter fakultatywny. W związku z tym

Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ustawy o ochronie (...) jedynie wskazano, iż ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy. W rozpatrywanej sprawie, w punkcie I i II sentencji decyzji stwierdzono, że International Sporting Travel Polska sp. z o.o. w Zielonej Górze naruszyła zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...). Zakaz ten ma charakter bezwzględny, zatem nie istnieją przesłanki natury prawnej, które umożliwiały zalegalizowanie tych praktyk. Spełniona jest zatem podstawowa przesłanka warunkująca nałożenie kary pieniężnej. Prezes Urzędu uznał więc za uzasadnione w niniejszej sprawie, wobec kontynuowania przez Spółkę tej praktyki nałożenie na International Sporting Travel Polska sp. z o.o. w Zielonej Górze kary pieniężnej (po zaokrągleniu do 1 zł) w wysokości 17.479 zł (słownie: siedemnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt dziewięć złotych), płatną do budżetu państwa, co stanowi ... % przychodu Spółki za rok 2007 r. (dane wg. zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych w roku podatkowym 2007 –CIT-8: karta 49-52), czyli ... % kary jaka mogłaby być w tym przypadku nałożona.

Na ustalenie wysokości kary w wysokości relatywnie niskiej w stosunku do przychodu przedsiębiorcy wpłynęła ocena całokształtu okoliczności sprawy dokonana w świetle art.111 ustawy o ochronie (...). Przepis ten stanowi, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczność naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Za okoliczności łagodzące uznano, iż przedsiębiorca nie utrudniał postępowania, dopuścił się po raz pierwszy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, nadto, iż niezwłocznie po zasygnalizowaniu przez Prezesa Urzędu stwierdzonych nieprawidłowości przedsięwziął on czynności mające na celu ich usunięcie oraz przedstawił zmieniony wzorzec umowy.

Za okoliczności obciążające uznano stopień dolegliwości praktyk stosowanych przez przedsiębiorcę wobec konsumenta, który może być poważny, ponieważ w każdym z zakwestionowanych postanowień dochodzi do pomniejszenia praw konsumenta na rzecz zwiększenia uprawnień przedsiębiorcy i może skutkować dla klienta biura podróży konkretnymi dolegliwościami finansowymi. Wskazać również należy, iż Rejestr postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone prowadzony przez Prezesa Urzędu jest rejestrem jawnym, co oznacza jego powszechną dostępność. Zawiera on wiele klauzul dotyczących rynku organizowania usług turystycznych. Klauzule wskazane w uzasadnieniu niniejszej decyzji, w większości wpisane zostały do przedmiotowego Rejestru na podstawie prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydanych już w roku 2004. Stosowanie przez IST sp. z o.o. postanowień tożsamyh z postanowieniami wpisanymi do Rejestru, pomimo wskazanych powyżej okoliczności, określa wysoki stopień zaniedbania przez tego przedsiębiorcę określonych obowiązków ciążących na nim z tytułu profesjonalnego charakteru prowadzonej działalności.

Ponieważ, w świetle powyższego orzeczona kara winna również spełniać rolę represyjno-wychowawczą, a nadto pozostawać we właściwej proporcji do możliwości karanego przedsiębiorcy, ustalając wysokość kary wzięto pod uwagę potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy. Przyjmując wspomniane ww. wcześniej okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie (...), jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, ale równocześnie pozwalającym mu na dalsze prowadzenie działalności, Prezes Urzędu postanowił nałożyć karę w wysokości określonej **jak w punkcie III sentencji decyzji.**

W opinii Prezesa Urzędu powyższa kara spełnia zarówno funkcję prewencyjną jak i represyjną.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *o ochronie (...)* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: **NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000**.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Wobec powyższego orzeczono, jak na wstępie.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479²⁸ k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

otrzymuje:

pełn. R. Pr. Dariusz Śmigielski
Biuro Prawne Dariusz Śmigielski sp. k.
ul. Kościelna 3,
65-064 Zielona Góra